

AMRA MADŽAREVIĆ

SVRZINA KUĆA

Svrzina kuća je depadans Muzeja Sarajeva od 1965. godine. Ona predstavlja primjer stambene arhitekture Osmanskog perioda u Sarajevu i kulture stanovanja muslimanske porodice s kraja XVIII i kroz XIX stoljeće. Ova kuća je skup više zgrada koje čine jedan jedinstveni kompleks. Građena je etapno, a njen najstariji dio potiče s kraja XVIII stoljeća. Izgradila je stara sarajevska porodica Glođo, koja je pripadala višem staležu, ali je ova porodica ostala bez muških nasljednika, te je kuća ženidbenim vezama prešla u posjed, također stare sarajevske porodice Svrzo, koji su bili trgovci.

Ona ima elemente osmanske stambene arhitekture, no ipak se razlikuje od kuća iz drugih krajeva tadašnjeg carstva zbog svoje prilagođenosti podneblju i brdovitom terenu, kakvo je u Sarajevu. Stoga je ona potpuno asimetrična za razliku od simetrije koja je prisutna u ravnijim krajevima.

Kompleks je podijeljen na selamluk – javni dio kuće ili, kako se popularno zove muški dio kuće, i haremluk – porodični, ili popularno, ženski dio kuće. U haremluku se odvijao porodični život, dok je selamluk služio muškim članovima porodice za primanje gostiju i obavljanje poslova. U svom sastavu ovaj kompleks ima dvije avlije i dvije bašće, kao i dvije vanjske česme sa tekućom vodom.

Kuća je opremljena originalnim predmetima koji su dijelom pripadali porodici od koje je kuća otkupljena, a dijelom iz drugih sličnih kuća iz tog vremena.

Televizija Federacije Bosne i Hercegovine je 2002. godine snimila 45-minutni film o Svrzinoj kući, po ideji i realizaciji novinara i pjesnika Rešada Hadrovića.

Donosimo tekst autora Amre Maažarević koji je poslužio kao osnovni scenarij i po kojem je snimljen film, a koji je u svom pjesničkom stilu doradio gin. Hadrović.

Ulazeći u avliju Svrzine kuće, dočekuje nas sasvim drugi svijet omeđen visokim bijelim zidom koji danas razdvaja stvarnost od prošlosti, a nekada je napravljen ne da razdvaja, nego da sačuva porodicu, njenu intimnost i privatnost.

Ovaj isječak iz prošlog vremena, razlikuje se već na početku od stvarnosti po bojama koje tu nalazimo, boje prirode, bijela boja kreča, boja drveta i zelenila. Spoj prirode i arhitekture je veoma značajna dimenzija u graditeljstvu doba u kojem je kuća nastala. Kuća svojim doksatima, kamarijama izlazi u prirodu, a priroda se lozama i cvijećem uvlači u unutrašnjost.

Uvijek skroman izgled kuće prema vani, ali bogato i raskošno uređenje eksterijera, govori o čovjeku koji je živio u ovakvim kućama, njemu nije važno pokazivanje raskoši i dokazivanje drugima, za njega je osnovni poro-

dični život i sopstveno uživanje. Cijeli kompleks je izgrađen baš prema potrebama ondašnjeg načina života. Tako nije slučajno što se, ulazeći sa ulice, nalazi prvo selamluk, poznatiji kao muška avlija sa muškim dijelom kuće.

Cijela kuća, tačnije kompleks kuća, avlija i bašći, podijeljen je na selamluk, muški dio i haremluk, ženski dio kuće. Ipak, čini se da ovakvi nazivi zvuče malo pregrubo, te bi, da bismo bili bliže značenju ovih dvaju dijelova, bilo prikladnije ako bismo ih nazvali javni i privatni dio. Selamluk je mjesto susreta, mjesto primanja muških gostiju, mjesto gdje su se odvijali razgovori, katkada i od državne važnosti. Žena i ostali članovi porodice, da bi bili pošteđeni teških razgovora, a u isto vrijeme da dječija graja ne bi ometala susrete, povlačili bi se u haremluk, ženski, odnosno privatni dio kuće.

U avliji se nalazi "Momačka kuća", kuća namijenjena muškoj posluži. Bogate porodice, poput Glođa i Svrza, imale su momke i cure koji su im pomagali. Ovi momci i cure najčešće su bili djeca sa sela ili iz siromašnijih gradskih porodica. Uzimani su u kuću da pomažu, ali su bili kao članovi porodice. Ostajali bi u kući sve do udaje ili ženidbe, odakle su ispraćani kao iz svoje rođene kuće.

Momačka soba se po veličini, rasporedu namještaja i načinu opremanja ne razlikuje mnogo od ostalih prostorija. Mora se priznati da ona nije bogato ukrašena, ali i ona, kao uostalom i sve druge prostorije ima mindere i okolicu sa banjicom, što je već samo po sebi pokazatelj da je posluga kao član porodice.

U ovim su se prostorijama često dešavala momačka sijela, gdje se uz kucanje u saz akšamlučilo i sijelilo do dugo u noć. Skupili bi se tu momci iz mahale, a djevojke su ih krišom slušale i promatrale kroz obližnje mušebke. Momačka kuća, odvojena od ženskog ili porodičnog dijela kuće, bila je zgodno mjesto za takva druženja.

Uz ovu sobu nalazi se kahve-odžak, mala kuhinja za spremanje toplih napitaka – kahve, čaja, salepa...

Velika kapija iza momačke kuće je jedan od prolaza za ženski dio kuće. Pored kapije je česma sa tekućom vodom. Munib efendija Glođo je dao sagraditi Sedrenički vodovod, vodu sa jednog od sedreničkih izvora je doveo do mahalske džamije, a jedan rukavac tog vodovoda sproveo u svoje avlije. Poznato je da je Sarajevo već u 16. stoljeću imalo vodovod i da je lična i opća higijena postala tradicionalna vrlina. Prije uvođenja tekuće vode, u avliji je postojao bunar.

U dnu muške avlije je kuća, u čijem je prizemlju ahar, prostorija za konje, dok je na spratu niz prostorija za rad i muhabet. Prizemlje gradskih

bogatijih kuća nije služilo za stanovanje, već za pomoćne prostorije, što je slučaj i ovdje. Na ulazu u ahar nalazi se binjektaš, kamen na koji se penje prilikom uzjahivanja na konja. Kroz ahar se izlazi u jednu od bašći. Ova bašća je svojevremeno imala izlaz na ulicu, tako da konji nisu morali prolaziti kroz avliju i prljati je.

Drveni basamac i vode na kamariju muške kuće. El-kamer – mjesec na arapskom jeziku, kamarija – mjesto obasjano mjesecinom, ili, ako hoćete, mjesto odakle gledamo mjesec. To je mali balkon za uživanje u pogledu na okolinu.

Pravo na vidik je nepisano pravilo o kome se vodilo računa pri gradnji kuće, tako da bi naprosto kuće izmicale jedne drugim da ne bi zaklanjale vidik.

Sa kamarije se ulazi na čardak, dio kuće koji gleda u avliju i niz ulicu. Ova mala prostorija je po mjeri jednog čovjeka, napravljena da kućevlasnik

u trenucima odmora, razmišljanja i molitve može biti sam. Prozori mu pružaju vezu sa vanjskim svijetom, a molitva uz Kuran i tespih vezu sa Bogom i unutarnji mir.

Uz kamariju sa suprotne strane je abdesthana – umivaonik, prostor za uzimanje abdesta – obavezno pranje određenih dijelova tijela prije molitve propisano u Islamu. Voda se sa česme donosila u ibricima.

Kao u svakoj domaćinskoj kući, a ovaj dio kuće je javni za primanje musafira, odmah uz halvat nalazi se kahve odžak. Vatra u kaminu i u njoj šiš sa sirovom kahvom koja se prži širile su neodoljivi miris ovog omiljenog napitka po cijeloj kući. Džezve dvice, četvrtice, osmice poredane na rafama zajedno sa fildžanima i zarfovima, predstavljaju, kako prije dvjesto godina, tako i danas neizostavni dio poslužnja gostiju.

Jedina soba u kući koja gleda na ulicu je halvat muškog dijela kuće. Ova prostorija se svojim doksatom nadvije nad ulicu, pa tako sjedeći na

minderu uz pendžer vidimo niz mahalalu i uz mahalalu. U određenim momentima bilo je važno vidjeti ko dolazi i prilazi kući, jer su se u ovoj prostoriji često odvijali važni poslovni, trgovački, pa i razgovori od državne važnosti, naročito u periodu kada je Munib ef. Glođo pozivao sarajevsku ulemu, kojoj je i sam pripadao, na borbu za što veću autonomiju Bosne u okviru Carstva.

Da su porodice Glođo i Svrzo pripadale sloju visoko obrazovanih ljudi tog vremena, svjedoči i veoma bogata biblioteka koju su ostavili iza sebe, a samo jedan mali dio te bogate biblioteke nalazi se u ovoj prostoriji.

Ova prostorija je opremljena slično, odnosno gotovo isto kao i sve druge prostorije u kući. Sistem uređenja se razlikuje od klasičnog evropskog uređenja prostorije. Naime, ovdje je namještaj fiksiran; duž jednog zida je musandara ili, kako se u Sarajevu naziva okolica. To je drveni plakar u koji je obavezno ugrađena peć od glinenih lončića, uz nju banjica i ormar. Duž ostala dva ili tri zida je minder. Sredina je uvijek prazna i, zavisno od toga šta se nalazi u sredini, razlikujemo namjenu prostorije. Na sredini ove prostorije je mangala, koja je služila za održavanje toplote kahvi ili čaju. Ali osim te osnovne funkcije, mangala je mogla zagrijavati prostoriju u prelaznim godišnjim dobima, a i svjetlost vatre koja je prolazila kroz rupice njenog poklopca, davala je finu svjetlost prostoriji. Uz kahvu na mangali je i nargila, pribor za pušenje. Poznat je sarajevski ćeif – kahva i cigara.

Iz ove prostorije kroz uski hodnik mabejn, arapski “nešto između”, dolazi u haremluk – porodični dio. Negdje na sredini mabejna je zahod.

U zahod se ulazi iz kuće, ali je on fizički van kuće, što govori o visokom stepenu higijene. Njegov odvod je riješen kopanjem septičke jame duboko u bašći. U prošlosti je kompleks kuće imao više zahoda, a svi ostali su se nalazili van kuće.

Prošavši kroz uski mabejn, dolazi se u jedan prostraniji, svjetliji i uređeniji prostor, izlazimo na divhanu porodičnog dijela kuće. Divhana, poluotvorena veranda, iz koje se ulazi u pojedinačne prostorije, rezbarenim lukovima i drvenim ogradama prelazi u kamariju, prostraniju i uređeniju od one u muškom dijelu. Kamarija je veza čovjeka i prirode, arhitekture i prirode. Sa ovog mjesta se pruža pogled na Sarajevo, mahale, nebo, mjesecinu, na rascvalu avliju i česmu iz koje je uvijek tekla izvorska voda.

Znajući koliko je svijet islamske kulture vezan za okosnicu zemlja –nebo nije ni čudo što svaka kuća u Sarajevu ima avliju, otvor prema nebu i zemlji...

Drveni basamac koji vode u avliju, imaju drveni poklopac, peštahtu. Imao je više namjena, da zatvori basamake, što je, na primjer, omogućavalo mladoj majci da ne brine hoće li dijete pasti dolje, ili da posluži kao stalaža za odlaganje, npr. table sa priborom za kahvu i slično. Na plafonu je fenjer sa svijjećom, za osvjetljavanje u doba poslije akšama, sumraka.

Na ulazu u prostorije, kao i na prozorima sa vanjske strane su gvozdene kapije i demiri. Poučeni iskustvom čestih sarajevskih požara, a već smo pomenuli pretpostavku da je baš na ovom mjestu postojala kuća prije velikog požara Eugena Savojskog, oni se nastoje zaštititi od vatre. Jedan od vidova zaštite su upravo ova vrata i demiri, koji u isto vrijeme štite i od velike hladnoće.

I u ovom dijelu kuće nalazimo abdsthanu – umivaonik, bez obzira što svaka soba ima banjicu. Visina i oblik abdestahane su prilagođeni upravo uzimanju abdesta i mnogo je praktičnija za ovu namjenu od banjice. Ova je mušebkom zaklonjena od pogleda sa vanjske strane.

Djevojačka soba je mala prostorija gdje su mlade djevojke provodile vrijeme najčešće vezući. Iz ove sobice izlazila su prava remek-djela: bošče, mahrame, jorgani izrađeni u zlatovezu i srmovezu. Za jednu gradsku djevojku bilo je jako važno da lijepo veze i da sama spremi svoje ruho, ali isto tako i da ima ima osnovno obrazovanje. Djevojke su se školovale, u bogatijim kućama učitelji bi dolazili u kuće, gdje bi se skupile djevojčice iz mahale, dok su druge pohađale mekteb i ruždiju (osnovnu školu), stičući osnovna znanja.

Vež je, pored rezbarije, način ukrašavanja enterijera kuće jer u muslimanskim kućama nema ukrasa zapadnog tipa umjetničkih slika, kipova i slično. Stoga su makati / prostirači na minderu, jastuci, zarčići na prozorima, mahrame, posteljine i svaki drugi komad tekstila u kući vezeni. O nošnjama da i ne govorimo. Čak su i učkuri na dimijama, iako nisu vidljivi, bili vezeni. Zato su, baš u ovoj sobici, vrijedne ruke na đerđefu vezle boščaluke, slagale ih brižljivo u sehare i čekale dan kada će je otvoriti u kući svog odabranika. Sehare su, pored nakita i lijepog veza čuvale i djevojačke tajne, koje su se šaptale na prozoru.

Jedina soba u haremluku s pogledom na obje avlije je spavaća soba. Stoga su na prozorima mušepci, da zaštite ženu od pogleda stranaca iz muške avlije, ali u isto vrijeme njoj pružaju dovoljan pogled da vidi ko je u kući. Ovako skrivena iza mušebka, žena ostaje tajna, i takva mnogo poštovanja.

I ova soba je opremljena minderima i musandarom sa banjicom i peći, što pokazuje da je, dizanjem šilteta za spavanje, ona mogla biti korištena

cijeli dan za druge svrhe. Spavalo se na podu, na vunanim dušecima. Dušeci se steru na ćilim, koji je sastavni dio enterijera muslimanske kuće, jer se po kući nikad ne hoda u obući u kojoj se ide vani.

Posteljina je od tankog pamučnog beza, bogato ukrašena zlatovezom. Jorgan od svile, vezen, kako za odrasle, tako i za djecu. Beške za bebe su ukrašene rezbarijom i sedefom, a posteljina također bogato vezena.

Posteljina bi se ujutro dizala i slagala u dušekluke, a jednom godišnje, tokom ljeta, dušeci, jorgani i jastuci su se obavezno čistili. Iz njih se vadila vuna, prala, zračila i čupala, pa tako čista ponovo vraćala u oprane navlake.

Nadohvat ruke je hamamdžik / banjica za ličnu higijenu, između dušekluka i peći, skrivena u musandari svake sobe. Pored peći je uvijek toplo, ali i praktično, jer je u samu peć ugrađena posuda – pešnjak za zagrijavanje vode. Dakle, naše kuće su imale bojler prije dvije stotine godina. Na plafonu je setilj – posuda za vodu sa slavinom. U setilju se miješala topla i hladna voda i iz njega se pralo. Topla voda se velikom kevcijom zahvatala iz pešnjaka, a hladna džugumima donosila sa avlijske česme. Odvod u kamenom koritu je zemljanim cijevima ukopan u zemlju. Još jedan detalj govori o prilagođenosti svakog detalja čovjeku, drveni okvir oko kamenog korita sačinjen je da ne zebru noge dok se kupa. Hamam peškir je sačinjen

od debljeg pamučnog platna i na krajevima ukrašen vezom, čak su i nanule ukrašene...

U dnevnoj sobi ženskog dijela kuće se sjedilo, čitalo, vezlo, razgovaralo, objedovalo, odmaralo... Sve su ove sobe mogle imati sadržaj cijeli dan i noć, a to je omogućavao praktični pokretni dio namještaja. Tako se, unošenjem demirlije, pripremala sofru / trpeza. Sofra se postavlja na pod, obično negdje na sredinu ćilima. Prvo se postave demiri / stalci, obično željezni, na koje se stavlja demirlija, velika tepsija koja služi za postavljanje sofru. Demirlije su bogato ukrašene savatom, posebnom tehnikom graviranja, najčešće geometrijskim i biljnim motivom, a radili su ih nadaleko poznate sarajevske kazanžije. Bakreni sahani u koje se servira hrana rad su istih majstora. Sjedi se na podu u krug oko demirlije. Okolo sofru je sofru-bošča, velika tkana salveta iz jednog komada, koja se stere po krilu, a na demirliji su pirlitane mahrame. Uz sofru je obavezno ibrik i leđen za pranje ruku prije i poslije jela. Porodica se zajedno okupljala najčešće u večernjim satima, jer muški radnim danima obično nisu dolazili kući na ručak, nego im se jelo u metrizima nosilo do dućana. Stoga je zajednički ritual objedovanja važan, te mu se posvećivala posebna pažnja. Za vrijeme jela vladao je mir, a svi članovi porodice predavali su se slastima čuvene bosanske kuhinje.

Poslije jela se odmara uz razgovor na minderima zasrtim bijelim vezenim makatima, šivenim od tanjeg pamuka radi lakšeg održavanja.

Pored ukrasnih, bogato tkanih zavjesa, vezenih jastuka i rezbarije na musandarama i škrabijama koje stoje uz minder, ukrase čine i levhe. One predstavljaju zidne ukrase sa vjerskim ili mudrim izrekama umjesto likovnih dekoracija. Pisane su stilizovanim arapskim ili perzijskim jezikom, na papiru, vezene na platnu ili rezbarene u drvetu... Na jednoj od levhi je napisano:

*Iako je moj grijeh kao Kaf-planina, ne mari ništa,
jer u odnosu na Tvoju milost, Bože, to je sitnica.*

Spustivši se niz basamake dolazi se pred magazna vrata. Prizemlje cijele kuće koristilo se za ostave.

Jedna je magaza koristila za ostavljanje finih stvari – sezonskog tekstila, ćilima, dušeka, druga za ogrijev – ćumur i drva, a treća za hranu – turšije, slatka, bestilje, te ljetinu koja se ubirala na imanjima ishodnih kuća u okolini grada i koja se odlagala na široke drvene rafe odignute od poda. Magaza za čuvanje hrane je dobrim dijelom ukopana ispod nivoa tla, njeni zidovi su debeli, tako da je ona hladna čak i za toplih ljetnih dana. Mali prozor sa sitnim rešetkama služio je za ventilaciju.

U zidu koji dijeli selamluk od haremluka je čekme-dolaf / drveni kotur na okretanje sa vratima. Tako je ženskinje dodavalo hranu u muški dio, a ostajalo skriveno od pogleda...

Neko je jednom rekao da je Sarajevo grad sa 26 hiljada bašči. Ova kuća ima dvije avlije i tri bašče. Posebna se pažnja posvećivala upravo avliji ženskog dijela kuće, jer su baš u njoj domaćice provodile najveći dio dana u ljetnim i proljetnim danima.

Avlije su pokaldrmisane, sastavljene od kamenih bijelih oblutaka približno jednake veličine. Između oblutaka je ostajala zemlja, u koju su najčešće sijani ježiči – nisko cvijeće raznih boja, te je avlija odavala utisak najljepšeg prirodnog ćilima. Uz zid je rasla loza, koja osim estetske, ima i praktičnu funkciju. Ruže, hadžibeg, katmer, zambak, akšamčići, đurđin, šekaik, kasum-paša krasile su, i danas krase, svojom ljepotom i misrisom bašče i avlije u mahalama. Uvijek bi se, među ovim cvijećem našao i poneki stručak nane, bosioaka, kamilice, pa i peršuna i kopra, za lijeka i mirisa hrani. Ruža đulbešećerka je neizostavni dio avlija, jer je, pored opojnog mirisa, služila i za spravljanje slatka, soka i sirćeta, sa izuzetnim ljekovitim dejstvom. Od voća se sadila šeftelija (breskva), višnja, tunja i po koja jabuka.

Posebnu čar avliji davala je voda iz česme koja je gotovo stalno tekla, te svojim zvukom pojačavala prisustvo prirode u svakom trenutku.

Dio avlije, a istovremeno i dio kuće je hajat – prostrano predsoblje koje je glavna veza vanjskog i unutrašnjeg svijeta, naročito za vrijeme ljetnih i proljetnih dana i noći. Hajat znači život. Ovdje život ide iz priorde direktno do sobe i u sobu.

U skladu sa samim nazivom i namjenom hajata šiše (plafon) je obojeno živim bojama i cvjetnim motivom.

Porodice Glođo i Svrzo, radi svog statusa u onovremenom društvenom životu Sarajeva, tražila je poseban veliki prostor unutar stambenog kompleksa za prijem rodbine i prijatelja u vrijeme bajramskih svečanosti, iftara, svadbi, mevluda, sijela ili jednostavno za zanimljiv eglen (razgovor).

I tako je u ženskom kraju nastao prostrani halvat uzdržane otmjenosti sa bogatim detaljima.

Poseban ukras ove prostorije je musandara, veoma bogato rezbarena. Ova prostorija je opremljena skupocjenim stvarima. Na minderu su, umjesto makata, prosrte serdžade sa Istoka. One su mogle biti kupljene za vrijeme mnogobrojnih putovanja na koja su Glođe i Svrze kao obrazovani i bogati ljudi išli, ali su mogle biti kupljene i u sarajevskoj čaršiji, koja je u to doba bila trgovački centar sa robom koja je dolazila i sa Istoka i sa Zapada. Tako se ovdje mogu vidjeti predmeti od venecijanskog stakla, venecijansko ogledalo, perzijske serdžade.

Od pokretnog namještaja ovdje se nalaze: sehara, mangala, peškuni sa rezbarenom ornamentikom, koji su se koristili kao pomoćni stolići, kao i rahle ukrašene sedefom.

Ćilim u muslimanskoj kući predstavlja mnogo više od prostirke. On je neophodan zbog islamskih propisa o vršenju molitve (klanjanju) na čistoj površini, bez obzira što se i preko ćilima prostre molitvena serdžada. Ali, osim što pokriva pod, čuva od zime i prljavštine, ćilim predstavlja i ukras. Njegova likovna kompozicija je pravo umjetničko djelo, njegovi motivi sadržavaju razne filozofije suočene na našem tlu, a njegova veličina pokazuje veličinu žene koja ga je tkala.

Ćilim iz Velikog halvata je sačinjen po mjerama baš te sobe, po narudžbi porodice. Zahvaljujući običaju da se u kuću nije ulazilo u obući u kojoj se išlo vani, a koji se zadržao i do danas, stari su se ćilimi uspjeli dobro očuvati.

Uz Veliki halvata nalazi se i Mali halvata. Jednostavnost sobe i veličina mindera navodi nas na pomisao da su se tu igrala djeca, upravo u vrijeme porodičnih okupljanja. Visoki pervaz je mogao služiti da bar malo onemogućuje dječije trčkanje i ometanje "velikih".

U ovom dijelu kuće nalazi se mutvak. Naime, tradicionalno narodno graditeljstvo ogleda se, prije svega, u smještanju otvorenog ognjišta u centru kuće. Ta se prostorija u srednjovjekovnoj tradiciji zvala "kuća".

"Kuća" je osmanskim periodu nazvana "mutvak" od arapske riječi matbah – kuhinja. Ona je imala značajno mjesto u čitavom sistemu. Kuhinja je u pravilu u prizemlju, a dim ide kroz dimluk. Pošto nema stropa, čitava krovna drvena konstrukcija sa otvorima predstavlja dimluk.

U kuhinji postoji odvojeni dio za čuvanje vode i pranje suđa – vodnica. Iz vodnice se prolazi u prostoriju u kojoj je boravila ženska posluga, a iz nje se moglo izaći i u avliju.

Muzejski objekat Svrzina kuća je jedan od najposjećenijih muzeja u našem gradu, ali u isto vrijeme i jedan od najskupljih objekata za održavanje. Obzirom na starost samog objekta, kao i eksponata koji su u njemu izloženi, potrebna su ogromna sredstva za održavanje. Muzej u saradnji sa Ministarstvom kulture i sporta Vlade Kantona Sarajevo ulaže značajna sredstva u tom pravcu, ali to nije dovoljno.

Svrzina kuća je Odlukom Komisije za Očuvanje Nacionalnih spomenika je novembru 2004. godine proglašena nacionalnim spomenikom.

Sažetak

SVRZINA KUĆA

Svrzina kuća je dependans Javne ustanove Muzej Sarajeva. Ona predstavlja primjer stanbene arhitekture Osmanskog perioda u Sarajevu i kulture stanovanja muslimanske porodice s kraja XVIII i kroz XIX stoljeće. Ova kuća je skup više zgrada koje čine jedan jedinstveni kompleks. Građena je etapno, a njen najstariji dio potiče s kraja XVIII stoljeća.

Izgradila je stara sarajevska porodica Glođo, koja je pripadala višem staležu, ali je ova porodica ostala bez muških nasljednika, te je kuća ženidbenim vezama prešla u posjed, također stare sarajevske porodice Svrzo, koji su bili veleposjednici, ali također i učeni ljudi. Članovi porodice Glođo su poznati kao visko obrazovani, ali i vođe pobune za autonomiju Bosne u okviru Osmanskog carstva.

Kuća ima elemente osmanske stanbene arhitekture, no ipak se razlikuje od kuća iz drugih krajeva tadašnjeg carstva zbog svoje prilagođenosti podneblju i brdovitom terenu, kakvo je u Sarajevu. Stoga je ona potpuno asimetrična za razliku od simetrije koja je prisutna u ravnijim krajevima.

Kompleks je podijeljen na selamluk – javni dio kuće ili, kako se popularno zove muški dio kuće, i haremluk – porodični, ili popularno, ženski dio kuće. U haremluku se odvijao normalan porodični život, dok je selamluk služio muškim članovima porodice za primanje gostiju i obavljanje poslova. U svom sastavu ovaj kompleks ima dvije avlije i dvije bašće, kao i dvije vanjske česme sa tekućom vodom.

Kuća je opremljena originalnim predmetima koji su dijelom pripadali porodici od koje je kuća otkupljena, a dijelom iz drugih sličnih kuća iz tog vremena.

Summary

SVRZO'S HOUSE

Svrzo's House, a dependency of the Museum of Sarajevo, is an example of Ottoman-period residential architecture in Sarajevo and of the lifestyle of a Muslim family in the late 18th and throughout the 19th century. It consists of a group of buildings forming a single complex, built in stages, with the oldest part dating from the late 18th century.

It was built by the upper-class Glođo family, but when the family was left without a male heir, it passed by marriage to another old Sarajevo family, the Svrzos, who were merchants. Members of the Glođo family are known for their erudition, but also for leading the struggle for Bosnian autonomy within the Ottoman Empire.

The house has some features of Ottoman residential architecture, but differs from those in other regions of the Empire by virtue of its adaptation to the climate and the steep hillsides of Sarajevo. Unlike the symmetrical layout of the houses of less hilly regions, therefore, it is extremely asymmetrical.

The complex consists of the selamluk or public areas of the house, commonly known as the men's quarters, and the haremluk or private family areas, popularly known as the women's quarters. Normal family life took place in the haremluk, while the selamluk was used by the male members of the family to receive guests and conduct their business affairs. The complex has two courtyards and two gardens, as well as two outdoor fountains with running water.

The house is furnished and equipped with original articles, some of which belonged to the family from whom it was purchased, while others came from other, similar houses of the period.